

postal že nadučitelj, žali Bog ne v Brežicah, temoč v Planini. Dne 29. marcija smo se zbrali v hotelu »Klembas«, da še bi en večer z njim skupno se veselili, ob enem pa mu pokazali, kolikere simpatije si je pri nas pridobil, in da nam je težko videti ga odhajati. Prišel je gospod dr. Firbas s soprogo in vsi drugi tukajšnji Slovenci, tudi gospodje uradniki od sodnije in davkarije, ako ravno celjska vahtarca piše, da so bili vsi uradniki takrat pri odhodnici gospoda davčnega inšpektorja. Nečemo s tem zmanjševati odhodnice gospoda inšpektorja, ker on je bil gotovo bolj priljubljen pri vseh, kakor zdaj njegov namestnik, kateri se je celo uradnikom zameril, ker je nekatere razžaljivo preziral pri običajnih obiskih, a kar je prav, je prav. Vahta je zopet lagala; sirotica ne ve, da je med »vsi« in »nekateri« nekaj razloček! Mnogi govorniki, prvi med njimi gospod predsednik, so slavili gospoda Rauterja, obžalovali njegov odhod; le naš društveni humorist g. H. je prav komično govoril o veselju, da Rauter odide, namreč v veselje zajcev in druge zverine, katera je imela v odhajajočem hudega sovražnika, on je namreč — lovec. Ne bom dalje opisoval res lepega večera. A gospod Rauterju kličem: »Bog te ohrani gori v Planini; pridi nazaj, kot nadučitelj bodeš imel pri nas še več narodnega dela, ko doslej!«

Rožman.

Od Šmartina pri Sl. Gradci. (Sadjereja.) Kakih 15 ali 20 let bode, kar se je v tem kraji še malo ali celo nič jemala od prebivalcev v ozir sadjereja, češ, saj ne raste, nič ne stori! Boljše so mislili pa prededi, kajti človek le opazi pri nekaterih kmetijah staro sadno drevje, vže to je priča, da oni izgovor ni resničen. Dandanes se je ta vrsta kmetijskega pridelka na boljše obrnila in sicer iz časa, ko je pred leti bil v naši občini tedanji potovalni učitelj Kalman in je razlagal sadjerejo in praktično pokazal, kako se sadijo mladi sadeži. Ta nauk je imel dosti vspeha, hitro so se nekateri poprijeli tega dela in trud ni bil zastonj. Letos pa, dne 13. aprila, imeli smo tukaj potovalnega učitelja, g. Beleta iz Maribora ter nam je prav lepo, obširno in po domače v slov. jeziku razlagal izgojo divjakov, potem požahnjenje in napravo lepe krone, kako se cepi, katere sorte bi za ta kraj najbolj obveljale; dalje nam je razlagal o pripravi mošta in snaženji posode itd. Tudi moram omeniti, da nam je razložil, kako moremo drevesce saditi; v ta namen smo posadili (no drevesce pri naši soli za poskušnjo. To je bil za nas Šmartinčane jako pomenljivi dan; prav radi se ga bomo spominjali, še bolj pa trudili po njegovih naukih si sadjerejo pospeševati v našo korist. Zategadel pa si štejemo v dolžnost, da se g. Bele-tu na tem mesta za njegov trud pristrčno zahvalujemo in prosimo, da nas blagovoli še počastiti, vsaj sosednje občine. Obiskalcev je bilo dovoljno.

V.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svitli cesar so obiskali pl. Giersa, ruskega ministra za vnanje zadeve, ko se je mudil na Dunaji. Minister še boleha, vendar pa prevzame v kratkem posle svoje službe. — Delegaciji, avstrijska in ogerska, skličete se na dne 25. maja ter jima bode dovoliti katic pet milijonov več, za vojaške potrebe. — Delavci hočejo na Dunaji obhajati »delavski praznik« tudi letos dne 1. maja. Da se jim le hoče!

Štajarsko. Državni poslanec za Graško notranje mesto, prof. Hoffmann je sklical na sredo shod svojih

volilcev, toda niso ga ubogali ali vsaj ne veliko, kajti prišlo jih je le malo na shod, pa tudi niso slišali veliko od njega: vedno javkanje čez zatiranje Nemcev! — Zidarji in tesarji so v Gradci »na striki« t. j. nočejo delati, ako jim mojstri ne plačajo po dva gld. za dan in za delo desetih ur. Mojstri ne morejo jim tega dovoliti, saj je zidanje že sedaj predrago in zidarji, še bolj pa tesarji delajo le toliko, kolikor se njim ljubi.

Koroško. Po slov. ljudskih solah se nemški gospodi še vedno premalo nemčuje, sedaj se poprašuje, bi-li ne kazalo, da se tudi kršč. nauk uči v višjih razredih samo v nemškem jeziku? Nič ne dvomimo, da dobijo odgovor, kakor si ga želijo. — Po Ziljski dolini merijo sedaj torišče za novo železnico. Da se taka napravi, za to je tudi vlada in še posebej vojno ministerstvo.

Kranjsko. Deželni zbor v Ljubljani je vodja e. kr. vlad, baron Hein nagovoril v prvi seji, toda on je v začetku in h koncu govoril nemški in je vmes le par besedij izrekel slovenski. Poslanci so ga poslušali pa molčali, sicer pa tekó razprave v dež. zboru po navadnem tiru. — Kmetijska podružnica v Krškem nakupi poslej skoz deset let vsako leto po 2500 gld. ameriskega trsja ter ga razdeli med tamošnje vinogradnike, ob enem pa tudi nadzira delo po njih vinogradih, da ne bodo stroški zastonj. Vrl sklep je vreden pohvale!

Primorsko. »Nova Soča« je imela v Gorici te dni tiskovno pravdo ter je nje urednik Andrej Gabersček obsojen na 200 gld. kazni in listu se odvzame 100 gld. varuščine. V vrsti porotnikov so bili sami laški možje. Obsodba je huda pa umljiva! — V Trstu so v nedeljo večer iredentovci razsajali v gledišči ter so zahtevali italijanskemu kralju in kraljici na čast italijansko himno. Vladni komisar pa tega ni trpel in zato so se potem iredentovci v nekem drugem gledišči zbrali ter so ondi protestirali zoper to naredbo vlade. Nekov jud Venezian pa je bil pri tem najbolj glasán.

Hrvaško. V Zagrebu je bil pri dopolnilni volitvi v mestni zastop izvoljen prejšnji župan dr. Amruš, zvečer bi mu imeli volileci napraviti bakljado, toda ban Khuen-Hedervary jim tega ni dopustil. Se ve, da dr. Amruš ni mož po volji vlade.

Ogersko. Iz Budimpešta je bila te dni deputacija in nje na čelu župan Kammermayr na Dunaji pri svitem cesarji. Vabila je cesarja, naj pride ko pokrovitelj zdravniškega shoda v glavno in prestolno mesto ogersko. Svitli cesar je vsprejel deputacijo milostno, ali da in kedaj pride doli, tega ji ni povedel. V resnici madjarski prenapetneži niso vredni tolike milosti. — Ministerstvo hoče vendar-le načrt za tri cerkveno-politične postave predložiti v državnem zboru na posvetovanje. Pravi se, da tudi ministerstvu ni za-nje veliko, toda bogati judje mu ne dajo mirú. Tedaj zopet judje!

Vnanje države.

Rim. Pri sv. očetu Leonu XIII. sta bila v nedeljo nemški cesar in cesarica ter nju spremljevalci. Cesar Viljem je ostal pri sv. očetu sam celo uro, cesarica si je pa v tem ogledala znamenitosti papeževe palače. Vsprejem je bil jako slovesen.

Italija. Kralj Umberto je dobil o svoji srebrni poroki iz Rima 20.000 pismenih prošinj za podporo. Uboštva je pač veliko po laških mestih! — Nemški cesar se odpelje dnes iz Rima v Napulj in ostane ondi do nedelje, potem pa se vrne čez Spezio in Genovo. — V Rimu so si v strahu za 1. maj in ostane vsled tega ondi veliko več vojakov, kakor jih je v drugem času leta.

Francija. Po dolžjem prenehanji se je odprl sedaj državni zbor v Parisu. Ne zna se, kako kje obstane ministerstvo pred njim, kajti večine za vlado tudi v tem zboru ni. — Tisti jud, ki je največ denarja izgoljfal

pri »družbi panamski«, z imenom Hertz, še biva sedaj v Londonu in je celo znamenje, da francoski vladi ni veliko za to, naj ga dobi v svoje roke. Mož ima neki zapisanih več republikancev, ki so v visocih službah pa se jih drži denar »panamske družbe«. Dokler je prost, še pač molči o njih, gotovo pa ne, ako mora pred sodnijo. Tedaj pa naj ostane miren v Londonu, da ostanejo tudi republike velikasi na miru!

Belgija. Volilna pravica se je v toliko raztegnila, da ima pravico voliti vsak mož, ki šteje 25 let; kdor pa je oženjen ali ima posestvo ali je doktor, tak ima po dva ali tri glase pri volitvah. Nad poldrugi milijon glasov bode tako pri volitvah. Tak mož pa ne sme samo, ampak mora priti na volišče.

Anglija. Naj ne dobi irsko ljudstvo svoje ustave in tedaj zastopnikov svoje vere, za to hočejo sedaj lutrovske hujskači naščiti ljudstvo v Ulstru celo na to, da se spunta. Gladstone, ki hoče biti irskim katolikom nekaj pravičen, pa menda še tudi te hujskače vžene!

Nemčija. Ker ni druga na političnem polju, zato mora sedaj raznim listom služiti bolezni Bismarcka. Razne in dolge članke pišejo o njej, da-si je Bismarck še trdnega zdravja. Kje kaj malega pa se primeri lahko tudi Bismarcku! — Kaj bode z dveletno službo pri vojaki? Drž. kancelar se nima za-njo večine v državnem zboru. Tako se piše v raznih listih, ali nam se dozdeva, da njemu ni tolike sile za-njo, kakor pa tistim strankam, ki so zoper povišanje stroškov za vojaštvo.

Rusija. Veliko nimamo dnes poročati iz te največje države v Evropi, vsekako pa je veselo znamenje za to, da se Rusom ne godi slabo, kajti o nihilistih se ne sliši ničesar. Ti bi gotovo v vse nemške liste raztrobili najmanjšo nesrečo, ko bi se prigodila v širni carevini.

Bolgarija. V nekaterih dneh se povrne knez Ferdo s svojega ženitovanja iz Italije. Mlada zaročenca čakajo doma velike svečanosti. Žaleti bi bilo, da ostane to veselje, kakor se čuti sedaj po vsej državi, vedno in bi tako ljudje bili lahko mirni pri svojih opravkih, ne pa si v vednih strahih: kaj bode s knezom?

Srbija. Za nove volitve so priprave že blizo gotove. Voliti je 134 poslancev, ne pa samo 124, kakor je bilo pri zadnjih volitvah. — Da se kmalu povrne kraljica Natalija v Beligrad, želi blizo vse srbsko ljudstvo, za kralja Milana pa se zmeni malokdo; prav po zasluženju!

Turčija. Bolgarski knez in njegova mlada žena sta v Carigradu in vsprejme ju tudi sultan Abdul Hamid. Iz tega se sklepa, da sultan odobruje sedanje razmere v Bolgariji, če tudi Rusiji to ni ljubo.

Afrika. Dr. Oskar Baumann je po naročilu nemške vlade iskal vire Nila in pravi se, da jih je našel, nekaj, v čemer še doslej ni imel nihče sreče. No tudi sedaj še je dosti nevernih tomažičev.

Amerika. »Vse premore« Slovence, pravi pesnik in v resnici vidimo Slovence že v raznih službah, ali da je Slovenec v Ameriki župan, tega še doslej ni bilo. Sedaj pa je tako v mestu Redjaquet, v državi Michigan: ime mu je Peter Rupe.

Za poduk in kratek čas.

S trebuhom za kruhom.

(Dajje.)

Deklici so se nabirale solze v očeh; potem pa sta začela oba premišljevati o Bistrici. Lovrenc Sekirnik je premišljal, zakaj potuje v Ameriko in kako se je to zgodilo, da potuje. Kako se je zgodilo? Po letu so mu vjeli

krave na tujem detelišču. Gospodar, ki jih je odgnal, je zahteval pet gold. odškodbe. Lovrenc ni hotel dati. Prišla sta pred sodnika. Stvar se je motala in motala od razsodbe do razsodbe. Poškodovani kmet sedaj ni tirjal samo odškodbe, temveč tudi troške za krmo. Troški so rasli od dne do dne. Lovrenc se je upiral, ker mu je bilo žal denarja. Za samo pravdo je potrošil mnogo; vlekla se je in vlekla. Troški so rasli neprestano. Na posled izgubi Lovrenc pravdo. Krave so ga Bog ve koliko stale. Ker pa ni imel s čim plačati, zarubijo mu konje, njega pa obsodijo v zapor, ker se je ustavljal. Sekirnik se je vil, kakor kača; kajti zetek se je bližala, bilo je torej treba rok in vprege pri delu. Zakasnil se je z vožnjo; začelo je deževati, žito mu je poraslo v snopih. Uvidel je, da gre na nič radi jedne škode na detelišču vse njegovo imetje. Zapravdal je mnogo denarja, izgubil deloma tudi opravo gospodarsko in ves letni pridelek.

Ker je bil mož prej imovit in se mu je dobro godilo, polotil se ga je sedaj strašen obup; začel je piti. V krčmi se seznanil z Lahom, ki se je delal, kakor bi prodajal laško vino; v resnici pa je ljudi zavajal čez morje. Lah mu je pravil čudovite reči o Ameriki. Obetal mu je toliko zemlje zastonj, kolikor je v vsej Bistrici ni bilo, — z gozdi in travniki vred, da so se knetu kar iskriale oči. Verjel je in ni verjel; toda nemški krčmar mu je zatrjeval in pravil, da ondi daje vlada slednjemu toliko sveta, kolikor ga kdo le hoče. Nemeč je to vedel od svojega sinova. Lah sam pa je kazal denarje, kakoršnih niso videle ne kmetске, ne gosposke oči nikdar. Kmeta so pregovarjali, dokler ga niso pregovorili. In čemu bi on tu ostal? Saj ne bode imel s pomladi kaj jesti, ne s čim plačati davka. Ali naj počaka, da mu prodajo kmetijo? Je-li naj gre potem v kako kočjo za viničarja, in kadar ne bo več mogel delati, z malho od hiše do hiše? Ne, iz tega ne bo nič! mislil si je. Z Lahom sta si segla v roke; do božiča je poprodal vse, vzel hčerko in sedaj se pelje v Ameriko.

Toda potovanje mu ni ugajalo, kakor se je nadejal. Že v Vidnu, posebno pa v Genovi so ga malone odrli. Na ladiji sta se vozila v skupni sobani v medkrovju. Zibanje parnika in neskončno morje sta ju pretresla. Mečejo z njima, kakor s kako bodi rečjo; suvajo ju, kakor kamen na cesti. Laški sopotniki se norčujejo z njim in Micko. Hrana na ladiji je slaba; ali še te ne dobita zadosti. Kadar so se pri obedu vsi tlačili s posodami h kuharju, delečemu kosilo, pehali so ju v kraj, da bi lahko gladu umrla. Bilo mu je na tem parniku hudo, samotno in tuje. Vesel se je delal v pričlo hčerke, potegal si klobuk na uho, veleval Micki, naj se čudi; sam se je čudil vsemu, zaupal pa ni nikomur. V časi ga je obšla skrb, da mu ukažejo podpisati kako pismo, nemara celo dolžno.

Sam ta parnik, ki je plul noč in dan po neskončnem morju šumel, penil vodo in sopihal, kakor zmaj, po noči pa vlekkel za seboj cel snop gorečih isker, se mu je dozdeval, kakor neka zelo sumna in nečista sila. Bojazen deklice mu je stiskala srce, da-si tega ni priznal hčerki. Ta slovenski kmet bil je kakor zapuščen otrok, katerega čuva jedino Bog. Vrh tega mu ni šlo v glavo to, kar je videl, kar ga je obdajalo. Ni se torej čuditi, da se mu je glava, ko je sedel zdaj tu na hrovu, sklonila pod bremenom težkih negotovostij in skrbi. Veter morskemu je igral v ušesih in nekako ponavljal besedo: »Bistrica! Bistrica!« v časi je tudi zažvižgal kakor bistriške žveglje; sonce je govorilo: »Kako se imaš Lovrenc? Bilo sem v Bistrici«; toda vijak je razgrehal vodo vedno silneje; dimnik sopihal čimdalje hitreje in glasneje, kakor dva zla duhova, ki ga vlečeta dalje in dalje od Bistrice.